بسمه تعالی

استاندارد ملی رفتار و پوشش حرفه ای کارکنان

وزارت بهداشت، سازمان های وابسته، موسسات پزشکی

دفاتر کار، مطب پزشکان و دندانپزشکان

حجاب قانون کشور اسلامی است، تخطی از هرگونه قانون مداری جرم و متخلف مجرم است .امام خمینی(ره)

Scanned with CamScanner

مقدمه:

مطابق با آئین نامه های رفتار و پوشش حرفه ای وزارت متبوع، قانون انطباق،آیین نامه های ۸۸۰، ۸۲۰، ۵۶۶، ۴۲۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی، یکی از مهمترین شئون انسانی رعایت آراستگی، پوشش و نظم در ظاهر خصوصا در محیط کار، تحصیل و... می باشد. بمنظور حفظ حریم شخصی و کرامت انسانی، ضمن رعایت موازین و ضوابط، اسلامی، عرفی و اجتماعی، ارتقاء مستمر کیفیت خدمات سلامت، تعالی عملکرد بالینی، افزایش بهره وری، رعایت استانداردها و ضوابط پوشش ورفتارذیل ازسوی کلیه کارکنان دانشگاههای علوم پزشکی اعم از بیمارستان ها، مراکز آموزشی، بهداشتی و درمانی و سایر محیط های اداری الزامی میباشد.

شایسته است مدیران و مسئولین ذیربط در ترویج فضای مذکور بواسطه توجه دادن کلیه کارکنان به الگوها و شاخص های رفتاری انسانی، اسلامی و اخلاقی کوشا باشند. لذا از تاریخ تصویب، برای ستاد وزارت بهداشت، سازمان های وابسته و دانشگاه های علوم پزشکی کشور لازم الاجرا می باشد.

تعاریف:

۱-**موسسه**: به‌دانشگاه ها/دانشکده های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی، سازمان های وابسته موسسه گویند.

۲- **کارمند**: فردی است که براساس ضوابط و مقررات مربوط، به موجب حکم و یا قرارداد مقام صلاحیت دار در موسسه به خدمت پذیرفته شود.

۳- **استخدام**: عبارت است از به کارگیری شخص حقیقی به صورت رسمی یا پیمانی یا قراردادی طبق ضوابط و مقررات مندرج در این آیین نامه بمنظور خدمت در موسسه.

۴- **حکم سازمانی**: عبارت است از دستور کتبی مقامات صلاحیت دار موسسه که با رعایت مفاد این آیین نامه به منظور استخدام اشخاص حقیقی صادر شده باشد.

۵- **ارتقاء**: تخصیص پست سازمانی یا سطح شغلی بالاتر به کارمند بر اساس ضوابط طرح طبقه بندی مشاغل و ارزشیابی مشاغل.

۶- **حجاب**: پوششی که طبق قوانین شرع مقدس، زن و مرد در برابردیگران در جامعه باید رعایت کنند.

۷-**عفاف**: شامل وقار و طمانینه در حرکات، اعمال و رفتار، رعایت برخورد با نامحرم، عدم برقراری ارتباط غیر کاری، نهی از بد پوششی و بی عفتی و ... می باشد.

۸- **پوشش حرفه ای**: به لباس هائی گفته می‌شود که پرسنل بیمارستان اعم از پزشک و پرستار، دانشجو و سایر کادر درمان به عنوان پوشش رسمی استفاده می‌کنند. این پوشش برای بهبود بهداشت و امنیت بیماران و کارکنان طراحی شده و به آنان کمک می‌کند که در اجرای وظایف خود بهتر عمل کنند و در نظر بیماران و عموم جامعه به عنوان یک سازمان حرفه‌ای و مطابق با استانداردهای بالای سلامت و بهداشت معرفی شوند.

۹- **انواع پوشش و لباس فرم بیمارستانی**: شامل لباس و پوشش فرم پزشکان، پرستاران، ماماها، پرستاران بخش های ویژه، اتاق عمل و خدمات می باشد.

۱۰- **حریم شخصی یا حریم خصوصی (Privacy)**: یعنی فضای مادی یا معنوی مخصوص به هر شخص که می‌خواهد از دخالت غیر معقول و بدون اجازه دیگران در امان باشد.

Scanned with CamScanner

ماده ۱ : اجرای مواد و تبصره های این دستورالعمل در ستاد و سازمان های وابسته وزارت بهداشت، دانشگا ها و کلیه اماکن تحت پوشش آنها الزامی می باشد.

ماده ۲: تمامی افرادی که به هر نحوی از انحاء با موسسات تابعه وزارت، رابطه استخدامی دارند و در مراکز ستادی، بهداشتی و درمانی همکاری می نمایند مشمول این دستورالعمل خواهند بود.

ماده ۳: الزامات، حدود وظایف و آداب حرفه ای کارکنان:

۱- اصول اخلاق حرفه ای، حفظ حریم خصوصی خود و خدمت گیرنده ، تواضع و فروتنی در برخورد با ارباب رجوع و ارتباط با همکاران می بایست رعایت گردد.

۲- هر گونه رفتار خلاف شئونات اسلامی و حرفه ای خارج از محیط های کاری(در فضای مجازی و واقعی) که در ارتباط با فعالیت افراد در حوزه کاری سلامت باشد، ممنوع است.

۳- پرهیز از استفاده‌ی پوشاک، زیور آلات و سایر وسایلی که مغایر با شئونات اسلامی و حرفه ای بوده و به عنوان ترویج فرهنگ مبتذل غرب محسوب شود.

۴- از هرگونه نزاع و درگیری و یا ایجاد مزاحمت برای سایر همکاران اجتناب شود.

۵- استفاده از عطر و ادکلن با بوی تند مجاز نیست.

۶- استعمال هر گونه دخانیات در ستاد و کلیه اماکن تحت پوشش دانشگاه اکیداً ممنوع است.

۷- حضور کارکنان در حین انجام وظائف سازمانی در اماکن خارج از دانشگاهی و یا ماموریت نیز باید بر اساس همین آئین نامه باشد

۸- جداسازی حداکثری محیط بانوان از جمله محل کار، رختکن، محل استراحت و پاویون ، سالن غذاخوری، محل ضد عفونی دستها در اتاق عمل

۹- لزوم به کارگیری منشی و یا مسئول دفتر آقا برای مدیران آقا و خانم برای مدیران خانم (بر اساس آئین نامه های بالا دستی و مصوبه شورای عالی انطباق وزارت در خرداد ماه ۱۴۰۲)

۱۰- الزام جدائی محیط کار بانوان با آقایان در محیط های بالینی حسب ضرورت و یا تشخیص مقام مسئول انجام پذیرد.

۱۱- استفاده از پوشش یا زینت آلات مغایر با شرع مقدس اسلام، فرهنگ اسلامی و ملی و شأنیت، عرف و مصداق ترویج فرهنگ و سبک غربی و حاوی حروف، کلمات، فرقه های نوظهور، انحرافی و شیطان پرستی ممنوع می باشد.

۱۲- استفاده از لباس ها و هرگونه اقلام آویز شده که روی آن تصاویر زن، عبارات عاشقانه، مبتذل، الفاظ رکیک، تصاویر فکاهی، پوچ و بی معنا، شعارهای قومی، نژادی، آرم و نشانه های دین ستیزی، گروه های خاص انحرافی از جمله رپ، هوی و تبلیغات تجاری که زننده یا توهین آمیز تلقی می شوند یا محیط آموزشی را خصمانه می سازند و با فرهنگ جامعه اسلامی مطابقت ندارد ممنوع می باشد.

۱۳- هر گونه تاتو(خالکوبی) صورت (لب، ابرو و چشم) و در نواحی قابل رویت (دستها وصورت و ...) و سوراخ کردن اعضاء بدن نظیر حلقه در بینی ممنوع می‌باشد.

۱۴- استفاده از دمپایی و صندل در بخش های اتاق عمل، مراقبت های ویژه، آنژیوگرافی و محل استریلیزاسیون مرکزی بلامانع می باشد.

۱۵- استفاده از هرگونه لوازم آرایش، ادکلن و عطرها با بوی تند نامتعارف، درمحیط های اداری، بهداشتی،درمانی و آموزشی ممنوع است.

Scanned with CamScanner

۱۶- استفاده نامتعارف از تلفن همراه یا ورود به شبکه های اجتماعی در حین ارائه خدمت به بیمار یا پاسخگوئی به ارباب رجوع مجاز نمی باشد.

۱۷- استفاده از تاتو متعاقب امور درمانی و یا بازتوانی بلامانع می باشد.

۱۸- الزام شرکت های پیمانکاری طرف قرارداد به رعایت این دستورالعمل باید در متون قرارداد گنجانده شود.

ماده ۴: ضوابط پوشش حرفه ای برای مردان

۱-رعایت آراستگی و متانت ظاهری با رنگ های متعارف ضروری می باشد.

۲-یقه پیراهن نباید به صورت غیر متعارف باز باشد.

۳-ناخن های بلند برای آقایان ممنوع می باشد.

۴-استفاده از البسه مدل دار که ترویج دهنده فرهنگ غربی می باشند و کمربندهای پهن با سگک غیرمتعارف ممنوع است.

۵-آرایش و پیرایش غیر متعارف مو و محاسن مانند برداشتن زیر ابرو، مش کردن، فرکردن، بافتن مو در پشت و بالای سر، آرایش مو به صورت تیغ تیغی و یا نماد فرقه ای خاص، بلند بودن مو بیش از حد معمول به گونه ای که از یقه لباس پایین تر بیاید و... ممنوع می باشد.

۶-استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه زیورآلات مانند زنجیر، گردن بند، مچ بند، انگشتر طلا و...(به استثنای حلقه ازدواج) درتمامی محیط های کاری ممنوع می باشد.

۷-استفاده از کراوات، پاپیون و دستمال گردن از هر نوع ممنوع است.

۸-استفاده از تی شرت های تنگ و کوتاه، لباسهای اندامی تنگ و چسبان با آستین های خیلی کوتاه حلقه ای یا رکابی یا یقه باز، شلوارک، شلوار لی یا جین، لباس راحتی، شلوارهای فاق خیلی کوتاه یا بلند، تنگ یا چسبان و شلوارهای پاره یا وصله دار ممنوع است.

۹- استفاده از پیشانی بند و دستمال گردن ممنوع می باشد.

ماده ۵: ضوابط پوشش حرفه ای برای خانم ها

ضمن توصیه به استفاده از حجاب برتر(چادر) و پوشش کامل بدن (به جز صورت و دست ها)، مقررات پوشش و لباس فرم کارکنان خانم به شرح زیر می باشد:

الف) ظواهر

-هر گونه آرایش دائمی و همچنین آرایش های غیر دائمی در محیط کار مجاز نمی باشد

ب)مانتو

۱-مانتو باید ساده و فاقد هرگونه علامت و نشان بوده و حداقل تا زیر زانوی فرد را پوشش داده و لزوما جلوی آن بسته باشد.

۲-حضور کارکنان در محیط های آموزشی با مانتوهای تنگ یا خیلی گشاد، کوتاه (بالای زانو) یا خیلی بلند، چاکدار، آستین کوتاه، جلو باز، چسبان، بدن نما، دارای رنگ تند و زننده یا سویشرت، شومیز، بلوز، سارافون و تونیک، ممنوع است.

Scanned with CamScanner

۳-ضخامت مانتو باید به حدی باشد که پوشش زیر آن قابل رؤیت و نمایان نباشد.

۴-آستین مانتو و روپوش حتماً تا مچ دست فرد را بپوشاند.

۵- رنگ مانتو و یا لباس کارکنان (زن و مرد) ستادی و اداری بایستی مطابق ضوابط و بخشنامه های صادره از وزارت متبوع باشد.

۶-رنگ مانتو کارکنان درمانی می بایست طبق ضوابط بیمارستان مربوطه باشد.

۷-پوشیدن دامن، جایگزین شلوار برای بانوان به غیر از موارد خاص مانند بیماری خاص یا دوران بارداری ممنوع است.

پ) شلوار

۱-شلوار باید پارچه ای و آزاد باشد و علاوه بر الزام به استفاده از رنگ های متعارف، باید مچ پا را بپوشاند.

۲-پوشیدن شلوار کوتاه (ساق کوتاه)، شلوار لی یا جین، شلوارک، تنگ، چسبان، ساپورت، لگ، استرچ، خمره‌ای، شلوارهای آویزان، جوراب‌های شلواری، شلوار پاره یا وصله دار ممنوع است.

ت) مقنعه

۱-مقنعه باید بلند، با ضخامت مناسب بوده(کوتاه و نازک نباشد)، به طوری که زیر چانه، گردن، سینه و موی سر فرد را بطور کامل بپوشاند.(از بیرون ماندن موی سر از سمت جلو و پشت سر جلوگیری نماید).

۲-استفاده از کلاه ، شال و روسری به جای مقنعه ممنوع است.

ث) جوراب

۱-جوراب باید ساده، بلند و ضخیم باشد (پوشیدن جوراب‌های توری و کوتاه مجاز نیست).

۲-پوشیدن جوراب با رنگ پا مجاز نیست.

۳-استفاده از جوراب در تمامی اوقات اداری و اماکن منتسب به دانشگاه و مراکز وابسته از جمله آزمایشگاهها، بخش های مراقبت ویژه و اتاق عمل الزامی می باشد.

ج) کفش

۱-کفش باید تمیز ، جلو بسته و پاشنه کوتاه باشد و هنگام راه رفتن صدا ندهد ونکات ایمنی متناسب با حرفه، در آن لحاظ شود.

۲-استفاده ازکفش های دارای طرح ها ، تصاویر و رنگ های نامتعارف ،چکمه های بلند ، چکمه روی شلوار، دمپایی و صندل و... ممنوع است.

۳-استفاده از کفش های دارای پاشنه بلند (بالای ۵ سانتی متر) و صدادار و نیز پوشیدن چکمه روی شلوار ممنوع است.

چ) ناخن ها

۱- ناخن ها بایدکوتاه و تمیز باشد. از آنجائیکه ناخن های بلند بدلیل داشتن لبه‌ی تیز و احتمال آسیب به بیماران و یا تجهیزات پزشکی، و یا احتمال انتقال عفونت در بخش های بالینی را در پی خواهد داشت، لذا داشتن چنین ناخن هائی ممنوع می باشد.

۲-از آنجائیکه لاک و بر چسب های ناخن، تصاویر روی ناخن و کاور یا ناخن های مصنوعی(کاشت ناخن) موجب تجمع باکتری و افزایش شانس انتقال عفونت می گردد، استفاده از این ناخن ها ممنوع می باشد.

Scanned with CamScanner

ضمانت های اجرایی و عملیاتی

۱- لازم است مفاد این شیوه نامه در بدو ورود به ستاد وزارت بهداشت و یا دانشگاه ها، با برقرای کلاس های توجیهی بدو خدمت توسط معاونت توسعه مدیریت و منابع برای کارکنان به رویت ایشان رسانده شود.

۲-مسئولیت پیگیری و نظارت بر حسن اجرای این آیین نامه در هر واحد اعم از درمانی، آموزشی، پژوهشی، اداری، بهداشتی برعهده مسئول محترم همان واحد می باشد. ضمن اینکه هر واحد مدیریتی می بایست یک کارشناس را کتباً به عنوان نماینده جهت پیگیری دستورالعمل معرفی نماید.پس ازمعرفی نمایندگان نیز جلسه توجیهی تشکیل خواهد شد.

۳-چک لیست های ارزیابی واحدها، هر سه ماه توسط تیم ارزیابی ستاد امر به معروف و نهی از منکر دانشگاه بررسی و به دبیرخانه ستاد امر به معروف و نهی از منکر اعلام می شود.

۴-جهت اجرای موثراین شیوه نامه، عملکرد مدیران هر واحد توسط تیم ارزیاب در هر سه ماه ارزیابی و مجموع ارزیابی ها به ریاست دانشگاه اعلام خواهد شد.

۵-گزارش این نظارت ها و پایش وضعیت در معاونت فرهنگی دانشجویی وزارت یا دانشگا ها ثبت و تجمیع شده و بر اساس تحلیل داده ها، برنامه ریزی و امتیاز دهی خواهد شد.

۶- در صورت تکرار تخلفات و اصرار متخلف به عدم رعایت ضوابط این دستورالعمل توسط حرفه های پزشکی و وابسته به امور پزشکی، فرد متخلف مشمول مواد ۳ و ۶ آئین نامه انتظامی سازمان نظام پزشکی می گردد و جهت برخورد های انتظامی به آن سازمان معرفی خواهد شد.

۷-موسسات پزشکی-درمانی در صورت تخطی از این دستورالعمل، علاوه بر قوانین انتظامی، مشمول سایر قوانین و همچنین ضوابط وزارت متبوع، از جمله ماده ۳۳ آئین نامه تاسیس و بهره برداری بیمارستان ها و موارد مندرج در آئین نامه تاسیس مربوطه خواهند شد.

تبصره ۱:

-کارکنان شرکت های طرف قرارداد یا برون سپاری شده(پیمانکاران و کارکنان آنان) ملزم هستند تمامی قوانین و مقررات را مطابق با سایر کارکنان رعایت نمایند.

تبصره ۲:

-در هنگام جذب و در فرم ارزیابی عملکرد کارکنان، نیروهای جدید اهتمام ویژه برای لحاظ کردن امتیاز پوشش و رفتار مناسب افراد صورت پذیرد.

شیوه برخورد انضباطی با کارمند متخلف

۱- پس از مشاهده و یا گزارش تیم ارزیابی امر به معروف و نهی از منکر ستاد یا دانشگاههای علوم پزشکی ، فرد متخلف در مرحله اول جهت تفهیم تخلف پوششی یا اخلاقی به ستاد امر به معروف و نهی از منکر در ستاد یا دانشگاه معرفی می گردد.

۲- در صورت تکرار فرد متخلف به هیئت تخلفات اداری کارکنان و یا گزینش در خصوص کارکنان قراردادی معرفی خواهند شد.

Scanned with CamScanner

ح) زیورآلات

۱-استفاده از زیور آلات بغیر از ساعت و حلقه ازدواج ممنوع است.

۲-نصب هرگونه حلقه یا نگین به بینی، دست و پا (زنجیر پا)، انگشتر پا، نگین صورت، دندان، ابرو، زبان، و سایر نواحی قابل رؤیت بدن اکیداً ممنوع است.

۳-مچ بندهای (دست و پا) غیرمتعارف که دارای نقوش زننده علایم گروه های انحرافی، ضداخلاق، سیاسی و یا رنگ دار، پولک دار، چراغ دار، قفل دار، زنجیردار و ... ممنوع می باشد.

خ)سایر

۱-استفاده از کیف هایی که دارای نقوش و نوشته هایی با حروف لاتین و زننده و یا دارای علامت گروه های انحرافی است ممنوع می باشد.

۲-استفاده از مژه مصنوعی ممنوع می باشد.

ماده۶: پوشش کارکنان مرد در بخش های اتاق عمل، آنژیوگرافی و محل استریلیزاسیون مرکزی اعم از پزشک، پرستار و خدمه (طبق قانون انطباق)

۱- شلوار بلند تا مچ پا با گشادی مناسب که مچ آن به تناسب تنگتر باشد (حداقل ۱۵ سانتیمتر)

۲- قد پیراهن تا روی باسن با گشادی مناسب

۳- قد آستین تا ۱۰ سانتیمتر بالاتر از آرنج

۴-یقه گرد (کاملا دور گردن) با شکافی بطول ۱۵-۱۰ سانتیمتر در جلو که تقریباً با سجافی ۵ سانتیمتر رویهم قرار گیرد.

۵- کلاه مناسب بطوریکه تمام سر و موها را بپوشاند.

۶- در اتاق عمل بهتر است دمپائی یا صندل مخصوص به رنگ روشن باشد.

تبصره(۱): به منظور رعایت کامل اصول بهداشتی , آقایانی که محاسن دارند، از ماسکهای بزرگتر که پوشش لازم را ایجاد می نماید استفاده نمایند.

ماده۷: پوشش کارکنان زن اتاق عمل و زایمان، آنژیوگرافی و محل استریلیزاسیون مرکزی اعم از پزشک، پرستار و کادر خدمات (طبق قانون انطباق)

۱- شلوار بلند با گشادی مناسب که مچ پای آن به تناسب تنگتر باشد (حداقل ۱۵ سانتیمتر)

۲- مانتو گشاد و بلند تا زیر زانو باشد.

۳- قد آستین تا مچ و سرمچ ها می بایست بصورت کشباف جمع شود.

۴- یقه گرد (دور گردن با شکافی ۱۵-۱۰ سانتیمتر در جلو که با سجافی ۵ سانتیمتر روی هم قرار گیرد)

۵- مقنعه به رنگ مناسب تا پائین سینه که با دکمه های مانتو ثابت شود.

۶- از جوراب ضخیم، ساده و بلند و بهتر است به رنگ روشن باشد.

۷- در این بخش ها بهتر است دمپائی یا صندل مخصوص به رنگ روشن باشد.

Scanned with CamScanner

شیوه برخورد انضباطی با مجموعه های طرف قرارداد(پیمانکاران):

-مرتبه اول و دوم در صورت عدم رعایت قوانین با شرکت مربوطه مکاتبه خواهد شد و تذکرات لازم داده می شود.

در صورت عدم رعایت مسائل فوق الذکر، از ورود عاملین شرکت به دانشگاه و مراکز تابعه جلوگیری خواهد شد و در صورت صلاحدید هیات رئیسه دانشگاه، هر گونه تعامل با شرکت های متخلف محدود و یا متوقف خواهد شد.

تبصره۳:

این آیین نامه در ۷ ماده، ۸۵ بند و۳ تبصره در سومین جلسه شورای معین انطباق وزارت بهداشت مورخ ۱۴۰۲/۹/۱۱به تصویب رسید و از تاریخ تصویب درستاد وزارت متبوع، واحد های وابسته و تمامی دانشگاه های علوم پزشکی کشور لازم الاجرا می باشد.

منابع:

۱- مواد ۲۱ تا ۲۳ قانون انطباق امور اداری و فنی موسسات پزشکی با موازین شرع اسلام مصوب ۱۳۷۷ مجلس شورای اسلامی و مواد ۴ و ۵ آئین نامه اجرائی همان قانون (مصوب ۱۳۸۰)

۲- ماده ۸۵ و بند الف ماده ۸۸ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

۳- آیین نامه های ۸۸۰، ۸۲۰، ۵۶۶، ۴۲۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی

۴- آئین نامه استاندارد های ملی پوشش بیماران و کارکنان موسسات پزشکی"مصوبه وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی جهت کادر درمانی"

۵- ماده ۷۰ آئین نامه اداری و استخدامی کارکنان غیر هیئت علمی موضوع منشور اخلاقی و اداری

۶- قانون رسیدگی به تخلفات کارکنان

۷- بخشنامه حجاب کارمندان بخش دولتی و خصوصی وزارت کشور مورخ ۹۴ /۳/۱۲ به شماره ص ۹۴/۱۰۴۲۰/۲۲/۵۶

۸- بخشنامه های برخی از دانشگاههای علوم پزشکی کشور

۹- دستورالعمل شماره ۱۵ حق لباس

۱۰- قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

۱۱- قانون گزینش و آیین نامه اجرایی آن

دکترعباس شیراوژن
معاون فرهنگی و دانشجویی

دکتر بهرور رحیمی
معاون توسعه مدیریت و منابع

دکتر سعید کریمی
معاون درمان

Scanned with CamScanner